

**Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan
lausunto Taiteen edistämiskeskusta koskevasta lakiesityksestä**

Nykyiseen hallitusohjelmaan on kirjattu, että Taiteen keskustoimikunnasta muodostetaan Taiteen edistämiskeskus.

Lakiluonnoksen keskeinen uudistus näyttää kohdistuvan virkamiesten ja luottamushenkilöiden väliseen työnjakoon, virkakoneiston ja luottamuselinten välisten voimasuhteiden muutokseen. Ymmärrämme lakiesityksen perusajatuksen olevan, että tulevassa Taiteen edistämiskeskuksessa halutaan luottamushenkilöiden päätöksenteko eriyttää virastosta, sen virkamiehistä ja sen päätöksenteosta.

Myös alueellinen määräysvalta keskittyy virastoon. Uudessa lakiesityksessä alueelliset vertaisarviointiryhmät (13) säilytetään, mutta niiden päätösvalta kapenee. Tämä ei voi olla vaikuttamatta omaehtoiseen aloitteellisuuteen taiteen kentällä. Esitämme, että Taiteen edistämiskeskuksen tehtävät sisältävään lakiesitysluonnoksen kolmanteen pykälään jo esitettyjen tehtävien joukkoon lisätään alueellisesta taiteen edistämisestä vastaaminen.

Nykyjärjestelmän keskeisenä etuna ovat olleet taidetoimikuntien eri taiteenaloja ja Kaakkois-Suomen kohdalla kahta maakuntaa edustavat luottamushenkilöt, joiden alueen yleistä tuntemusta ja alueen taiteentuntemusta on pystytty hyödyntämään erilaisissa kehittämishankkeissa. Kaakkois-Suomen taidetoimikunnalla on taloudellista painoarvoamme suurempi merkitys alueen kulttuuritoimijoiden joukossa. Alueellinen taidetoimikunta koetaan ”neutraalina” yhteistyökumppanina ja siitä on tullut tärkeä taiteen autonomiaa tukeva aloitteentekijä ja asiantuntija, jolla on tieto taiteen edistämistyön painopisteistä alueella. Alueellisilla taidetoimikunnilla on erityisprofiileja ja niiden tehtävät ovat laaja-alaisia.

Nykyinen läänintaiteilijajärjestelmä on, jopa kansainvälisen arviointiryhmän mukaan, todettu toimivaksi, tehokkaaksi ja tasapuoliseksi. Kaakkois-Suomen taidetoimikunta on toteuttanut hajautettua läänintaiteilijamallia: kolme vaihtuvia aloja edustavaa läänintaiteilijaa, sijoituspaikkoina Kotka, Kouvola ja Lappeenranta, toimialueina koko Kaakkois-Suomi. Hajasijoitus on johtanut laajaan verkostoitumiseen koko alueella. Läänintaiteilijat ovat keskeinen resurssi alueellisessa taiteenedistämistyössä. Mielestämme tätä tehokasta toimintamallia ei saa uudistuksessa hukata.

Tärkeätä on, että läänintaiteilijoita tai taidekoordinaattoreita toimintaresursseineen valitaan edelleen toimimaan alueille ja että nimitystä tehtäessä kuunnellaan alueellisia vertaisarviointiryhmiä. Näin organisaatio palvelee parhaiten alueiden erilaisia painotuksia ja vahvuuksia. Kaakkois-Suomessa meneillä olevat läänintaiteilijavetoiset hankkeemme edistävät taiteilijoiden kansallisia ja kansainvälisiä työskentelyedellytyksiä. Käynnissä on parhaillaan yhteistyö Venäjän suomensukuisten kansojen kanssa musiikin alueella, kumppaneina myös alueemme tanssijoita. Koko alueen kattava taidelainaamotoiminta visuaalisten taiteiden alueella edistää taiteilijoiden toimeentuloa. Toteutamme jo nyt ministeriön valtakunnallista toimintamallia hyvinvointia kulttuurista ja taiteesta –hankkeella. Läänintaiteilijoidemme valintakriteereinä ovat olleet sekä taiteilijuus että asiantuntemus.

Lakiluonnoksessa opetus- ja kulttuuriministeriö tulee nimeämään Taideneuvoston neljäksi vuodeksi kerrallaan ja siinä olisi kuusi jäsentä. Lakiesityksessä jäsenen tulee olla taiteeseen tai kulttuuriin perehtynyt henkilö. Koska Taideneuvosto tekee merkittäviä taidepolitiikkaan liittyviä tehtäviä ja sille tullaan laissa antamaan hyvin paljon nimitys- ja päätösvaltaa, niin Kaakkois-Suomen taidetoimikunta katsoo, että Taideneuvoston koko tulee olla selvästi suurempi. Taidepoliittisia linjauksia tekevässä asiantuntijaelimessä pitää olla riittävästi eri taiteenalojen ja alueellista asiantuntemusta. Jäsenellä tulee olla hyvä taiteen tuntemus. Eduskuntakauden mittainen toimikausi altistaa järjestelmän puoluepoliittiseen ohjaukseen. Kolmivuotiskausi on parempi toimintamalli.

On hämmästyttävää, että joudumme antamaan lausuntomme lakiesityksestä ilman, että luonnos valtioneuvoston asetuksesta ja luonnos viraston työjärjestykseksi ovat rinnalla luettavissa. Kannaltamme tärkeät aluetoimipisteet ja vertaisarviointiryhmät ovat tulevassa asetuksessa määritelty tarkemmin ja luonnos viraston työjärjestykseksi antaisi kokonaiskuvan johtamisesta ja ratkaisuvallasta

Kouvolassa 22.3.2012

Kaakkois-Suomen taidetoimikunnan puolesta

Puheenjohtaja Reetta Ahonen

Varapuheenjohtaja Hannele Dolk